

การศึกษาสภาพปัญหาของการจัดการเรียนการสอนภาษาบาลีสันสกฤตในภาษาไทย
และแนวทางการประยุกต์ใช้แนวคิดวัฏจักรการเรียนรู้และสเต็มศึกษาเพื่อส่งเสริม

ความสามารถการอ่านวรรณคดีพระพุทธศาสนาเชิงวิเคราะห์

**A Study on the Problems of Teaching Pali and Sanskrit in Thai and
Application of Learning Cycle and Steam Education Concepts to
Enhance Analytical Reading Skills in Buddhist Literature**

โยธิน ไกรสร, ทรงภพ ขุนมธุรส,

จุฑารัตน์ เกตุปาน และ น้ำทิพย์ อองอาจวานิชย์

มหาวิทยาลัยนเรศวร

**Yotin Kaison, Songphop Khunmathurot,
Jutarat Ketpan and Namtip Ongartwanich**

Naresuan University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: yotinkaison@windowslive.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาบาลีสันสกฤตในภาษาไทย 2) ศึกษาแนวทางการประยุกต์ใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดวัฏจักรการเรียนรู้และสเต็มศึกษาร่วมกับเว็บแอปพลิเคชัน เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านวรรณคดีพระพุทธศาสนาเชิงวิเคราะห์ สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ 1) อาจารย์ผู้สอนในรายวิชาภาษาบาลีและสันสกฤตในภาษาไทย หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตภาคเหนือ จำนวน 4 ท่าน และ 2) ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน โดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสอบถามสภาพปัญหา 2) แบบสอบถามแนวทางการประยุกต์ใช้รูปแบบการสอน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอโดยการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการศึกษา พบว่า 1) การศึกษาสภาพปัญหาการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาบาลีสันสกฤตในภาษาไทย พบว่า นิสิตพบว่าไม่สามารถวิเคราะห์และจำแนกคำศัพท์ได้ เนื่องจากขาดพื้นฐานและความคุ้นเคยกับภาษาบาลีและสันสกฤต ส่งผลให้การเรียนรู้และการวิเคราะห์วรรณคดีพระพุทธศาสนาไม่สมบูรณ์ 2) การศึกษาแนวทางการประยุกต์ใช้รูปแบบการสอน พบว่า การบูรณาการแนวคิดวัฏจักรการเรียนรู้และสเต็มศึกษาร่วมกับเว็บแอปพลิเคชันช่วยให้นิสิตค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ผ่านการคิดวิเคราะห์และการลงมือปฏิบัติ นิสิตพัฒนาทักษะการค้นคว้า คิดวิเคราะห์ และแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ การใช้เว็บ

* วันที่รับบทความ : 4 กรกฎาคม 2567; วันแก้ไขบทความ 12 กรกฎาคม 2567; วันตอบรับบทความ : 13 กรกฎาคม 2567

แอปพลิเคชันเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ทำให้สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ทุกที่ทุกเวลา การเรียนการสอนมีความยืดหยุ่นและเหมาะสมกับความต้องการของนิสิต การนำกระบวนการวัฏจักรการเรียนรู้และสติศึกษาช่วยเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการสร้างสรรค์ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง

คำสำคัญ: การสอนภาษาบาลีสันสกฤต; วัฏจักรการเรียนรู้; สติศึกษา; การอ่านเชิงวิเคราะห์

Abstract

The objectives of this research article are 1) to study the problems of teaching and learning in the Pali and Sanskrit language course in Thai language 2) to study the guidelines for applying teaching models based on the learning cycle concept and STEAM studies together with the web applications to promote the ability to read critical Buddhist literature for undergraduate students. This article is qualitative research. Data were collected through interviews with key informants including: 1) instructor in the Pali and Sanskrit language courses in Thai language, Bachelor of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University in the northern region, the quantity is 4 people and 2) experts for 5 people by purposive sampling. The tools used in the research include:

1) questionnaire on problem conditions. 2) questionnaire on the application of teaching models, Content Analysis and presented by descriptive analysis.

The results of the research were as follows 1) Investigating the current problems in teaching Pali and Sanskrit in the Thai language showed that students were unable to analyze and classify vocabulary due to a lack of foundational knowledge and familiarity with Pali and Sanskrit. This deficiency hindered their learning and analysis of Buddhist literature.

2) Exploring the application of teaching methods indicated that integrating the learning cycle and STEAM education concepts with web applications enabled students to independently research and construct knowledge through analytical thinking and hands-on practice. Students effectively developed research, analytical, and problem-solving skills. Utilizing web applications as learning tools provided access to information anytime and anywhere, resulting in flexible and student-centered learning. Implementing the learning cycle and STEAM education processes fostered analytical thinking, problem-solving, and creativity through practical engagement.

Keywords: Problems in Teaching Pali and Sanskrit; Learning Cycle; STEM Education; Analytical Reading

บทนำ

การศึกษาภาษาบาลีและสันสกฤตเป็นส่วนสำคัญในการเข้าใจวรรณคดีและวัฒนธรรมไทย เนื่องจากภาษาทั้งสองนี้เป็นรากฐานของภาษาไทย และมีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดคำสอนทางศาสนา ซึ่งภาษาไทยเป็นภาษาที่มีการวิวัฒนาการและเปลี่ยนแปลงโดยการรับวัฒนธรรมทางภาษาของชาติอื่นเข้ามาประยุกต์ใช้ร่วมด้วย โดยเฉพาะการรับคำยืมจากภาษาบาลีและสันสกฤตซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากพระพุทธศาสนาและ

ศาสนาพราหมณ์ ภาษาบาลีและสันสกฤตเป็นอารยธรรมทางภาษาที่มีอิทธิพลต่อภาษาไทยตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ (อภิชาต ปานเจริญ, 2563 : คำนำ) การยืมภาษาจากภาษาทั้งสองนี้เริ่มมีตั้งแต่สมัยที่ดินแดนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้ติดต่อสัมพันธ์กับอินเดีย และรับเอาอารยธรรมทั้งด้านความเชื่อ ศาสนา และภาษาเข้ามา ทำให้ภาษาบาลีและสันสกฤตมีอิทธิพลต่อภาษาไทยมาเป็นระยะเวลานานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน (มัลลิกา มาภา, 2559 : 21) การใช้คำยืมจากภาษาบาลีและสันสกฤตในภาษาไทยมีหลายสาเหตุ เช่น ด้านศาสนา วรรณคดี วัฒนธรรมประเพณี วิชาการ การศึกษา และด้านรัฐศาสตร์ ภาษาทั้งสองนี้ไม่เพียงแต่เป็นเครื่องมือในการสื่อสาร แต่ยังเป็นสื่อในการถ่ายทอดอารยธรรมและวัฒนธรรมที่สำคัญของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งปรากฏอยู่ในเอกสารสำคัญต่าง ๆ เช่น ศิลาลจารึก เอกสารโบราณ วรรณกรรม วรรณคดี พจนานุกรม และตำราหนังสือ (วัลยา ช่างขวัญยืน และคณะ, 2553 : 163 - 176)

ดังนั้น การศึกษาภาษาบาลีและสันสกฤตจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการเข้าใจลึกซึ้งถึงรากฐานทางวัฒนธรรมและภาษาของไทย นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์และตีความวรรณคดีทางศาสนา ซึ่งเป็นวรรณกรรมที่มีคุณค่าสูงทางด้านศาสนาและวัฒนธรรม การนำแนวคิดวัฏจักรการเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเป็นวิธีการที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มุ่งให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และมีประสบการณ์ตรงในการเรียนรู้ ค้นพบความรู้หรือแนวทางแก้ปัญหาได้เอง และสามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ (สุคนธ์ สินธพานนท์, 2553 : 56) นอกจากนี้ การจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการสตีมศึกษา (STEAM Education) ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ เป็นการนำเนื้อหาสาระที่มีความเกี่ยวข้องกันมาสัมพันธ์ให้เป็นเรื่องเดียวกัน และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในลักษณะที่เป็นองค์รวม และสามารถนำความรู้ความเข้าใจไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ (ทิศนา เขมมณี, 2566 : 147) อีกทั้งกระบวนการสตีมศึกษา เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีการเชื่อมโยงความรู้และมีความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนได้ในระดับลึกอย่างครอบคลุม และยังให้ผู้เรียนได้ถ่ายทอดจินตนาการออกมา นำไปสู่การพัฒนาความคิด ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักการคิดวิเคราะห์ได้อย่างถ่องแท้ เรียนรู้จากประสบการณ์ มีความมุ่งมั่นที่จะแก้ปัญหา รู้จักการทำงานเป็นทีม และทำงานด้วยความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งนำไปสู่การเป็นนักประดิษฐ์ นักสร้างสรรค์นวัตกรรม ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561)

การบูรณาการแนวคิดวัฏจักรการเรียนรู้และสตีมศึกษาในการสอนภาษาบาลีและสันสกฤต จึงเป็นการเสริมสร้างทักษะการอ่านวรรณคดีเชิงวิเคราะห์ ช่วยให้นิสิตสามารถสร้างความรู้และทักษะด้วยตนเองผ่านการคิดวิเคราะห์และการปฏิบัติ นิสิตจะได้เรียนรู้คำศัพท์และความหมายของคำศัพท์บาลีสันสกฤตในบริบทที่ชัดเจน ทำให้การวิเคราะห์เนื้อหาวรรณคดีเป็นไปอย่างลึกซึ้ง อีกทั้งการใช้เว็บแอปพลิเคชันเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ ช่วยให้นิสิตสามารถเข้าถึงข้อมูลและแหล่งเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา ทำให้การเรียนการสอนมีความยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับความต้องการของนิสิตได้ อีกทั้งยังช่วยให้

ผู้เรียนเกิดความสนใจในเนื้อหาบทเรียน มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ต่อไป โดยเว็บแอปพลิเคชันมีข้อดีคือ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลาตามความต้องการ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ช่วยให้ผู้เรียนและครูบรรลुวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (วุฒิภัทร หนุยอด และวิจริณี สวัสดิ์, 2565 : 24) การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการสอนช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน ขยายขอบเขตการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนพัฒนาและขยายศักยภาพของตนเอง รวมถึงทดลองสร้างสรรค์ผลงานใหม่ ๆ พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และทักษะการแก้ปัญหา ช่วยให้บัณฑิตสามารถสร้างความรู้และทักษะด้วยตนเองผ่านการคิดวิเคราะห์และการปฏิบัติ อีกทั้งยังสามารถปรับตัวและเตรียมพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงในสังคมดิจิทัลได้อย่างมั่นใจ

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเพื่อนำไปใช้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการสอนในรายวิชาภาษาบาลีและสันสกฤตในภาษาไทย โดยเริ่มต้นจากการศึกษาสภาพปัญหาการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาบาลีสันสกฤตในภาษาไทย และแนวทางการประยุกต์ใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดวัฏจักรการเรียนรู้และสเต็มศึกษาร่วมกับเว็บแอปพลิเคชัน เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านวรรณคดีพระพุทธศาสนาเชิงวิเคราะห์สำหรับบัณฑิตระดับปริญญาตรี

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาบาลีสันสกฤตในภาษาไทย
2. เพื่อศึกษาแนวทางการประยุกต์ใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดวัฏจักรการเรียนรู้และสเต็มศึกษาร่วมกับเว็บแอปพลิเคชัน

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มุ่งศึกษาสภาพปัญหาการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาบาลีสันสกฤตในภาษาไทย และแนวทางการประยุกต์ใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดวัฏจักรการเรียนรู้และสเต็มศึกษาร่วมกับเว็บแอปพลิเคชัน เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านวรรณคดีพระพุทธศาสนาเชิงวิเคราะห์สำหรับบัณฑิตระดับปริญญาตรี แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาบาลีสันสกฤตในภาษาไทย

ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพปัญหาการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาบาลีและสันสกฤตในภาษาไทย จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล (Key Informants) ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนในรายวิชา ภาษาบาลีและสันสกฤตในภาษาไทย หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตภาคเหนือ จำนวน 4 ท่าน ได้แก่ วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เฉลิมพระเกียรติฯ และมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช

วิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา โดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัญหาการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาบาลีสันสกฤตในภาษาไทย แยกออกเป็น 3 ประเด็นสำคัญ ได้แก่ 1) การศึกษาสภาพปัญหาการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาบาลีสันสกฤตในภาษาไทย 2) การศึกษาวิธีการแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาบาลีสันสกฤตในภาษาไทย และ 3) การศึกษาวิธีการวัดประเมินผลการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาบาลีสันสกฤตในภาษาไทย ซึ่งแบบสอบถามฉบับนี้ได้ผ่านกระบวนการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ผลการวิเคราะห์ พบว่า แบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.60 – 1.00 ถือว่ามีความสอดคล้องตามเกณฑ์ที่กำหนดที่มีค่าตั้งแต่ระดับ 0.5 ขึ้นไป และผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญจนแบบสอบถามมีความสมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการประยุกต์ใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดวัฏจักรการเรียนรู้และสติมศึกษา ร่วมกับเว็บแอปพลิเคชัน เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านวรรณคดีพระพุทธศาสนาเชิงวิเคราะห์

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการประยุกต์ใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดวัฏจักรการเรียนรู้และสติมศึกษา ร่วมกับเว็บแอปพลิเคชัน เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านวรรณคดีพระพุทธศาสนาเชิงวิเคราะห์ จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล (Key Informants) ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญในการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการประยุกต์ใช้แนวคิดการสอนตามแนวคิดวัฏจักรการเรียนรู้และสติมศึกษา จำนวน 5 ท่าน โดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามแนวทางการประยุกต์ใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดวัฏจักรการเรียนรู้และสติมศึกษา ร่วมกับเว็บแอปพลิเคชัน เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านวรรณคดีพระพุทธศาสนาเชิงวิเคราะห์ แยกออกเป็น 4 ประเด็นสำคัญ ได้แก่ 1) การศึกษาแนวทางการประยุกต์ใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดวัฏจักรการเรียนรู้และสติมศึกษา ร่วมกับเว็บแอปพลิเคชัน 2) การศึกษาแนวทางการบูรณาการการสอนภาษาบาลีสันสกฤตโดยใช้วรรณคดีพระพุทธศาสนา 3) การศึกษาแนวทางการสอนโดยใช้เว็บแอปพลิเคชัน และ 4) การศึกษาแนวทางการวัดและประเมินผลการอ่านเชิงวิเคราะห์ ตามแนวคิดของบลูม ซึ่งแบบสอบถามฉบับนี้ได้ผ่านกระบวนการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ผลการวิเคราะห์ พบว่า แบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80 – 1.00 ถือว่ามีความสอดคล้องตามเกณฑ์ที่กำหนดที่มีค่าตั้งแต่ระดับ 0.5 ขึ้นไป และผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญจนแบบสอบถามมีความสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ประสานงานกับอาจารย์ผู้สอน ติดต่ออาจารย์ผู้สอนในรายวิชาภาษาบาลีและสันสกฤตในภาษาไทย หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในเขตภาคเหนือ จำนวน 4 ท่าน จากวิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ

ราชวิทยาลัย เฉลิมพระเกียรติฯ และมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา รวมถึงผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อให้ข้อเสนอแนะการประยุกต์ใช้แนวคิดการสอนตามแนวคิดวัฏจักรการเรียนรู้และสติมศึกษา

2. ประสานงานกับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ขอความอนุเคราะห์ออกหนังสือเพื่อขอความร่วมมือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

3. ส่งหนังสือและเครื่องมือการวิจัย จัดส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลและเครื่องมือการวิจัยไปยังกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

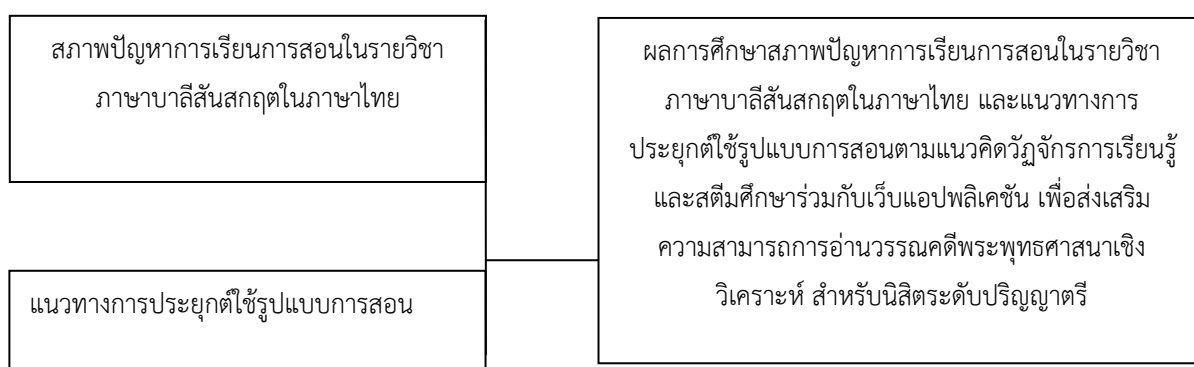
4. ดำเนินการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนและผู้เชี่ยวชาญตามวันเวลาที่นัดหมาย โดยจดบันทึกและบันทึกเสียงข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความครบถ้วนและสมบูรณ์ของข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ และข้อคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาบาลีสันสกฤตในภาษาไทย

2. สรุปประเด็นสำคัญและวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสร้างข้อสรุปเกี่ยวกับสภาพปัญหาการเรียนการสอน และแนวทางการประยุกต์ใช้แนวคิดการสอนตามแนวคิดวัฏจักรการเรียนรู้และสติมศึกษาร่วมกับเว็บแอปพลิเคชัน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านวรรณคดีพระพุทธศาสนาเชิงวิเคราะห์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. สภาพปัญหาการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาบาลีสันสกฤตในภาษาไทย

ในการศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาบาลีและสันสกฤต สำหรับนิสิต ครุศาสตรบัณฑิต สาขาการสอนภาษาไทย พบว่า นิสิตไม่สามารถวิเคราะห์และจำแนกคำศัพท์ได้ เนื่องจากขาด พื้นฐานและความคุ้นเคยกับหลักการและโครงสร้างของคำในภาษาทั้งสอง นอกจากนี้ นิสิตบางคนยังไม่เคย เรียนภาษาบาลีและสันสกฤตมาก่อน จึงมีปัญหาในการอ่านคำศัพท์ถูกต้องแต่เขียนผิด ซึ่งกฎเกณฑ์การเขียน สะกดคำแตกต่างจากภาษาไทย ปัญหานี้ส่งผลให้การเรียนรู้และการวิเคราะห์วรรณคดีพระพุทธศาสนาไม่ สมบูรณ์ นิสิตจำเป็นต้องมีทักษะการวิเคราะห์และแยกแยะคำศัพท์เพื่อเข้าใจความหมายและวิเคราะห์เนื้อหา ได้อย่างถูกต้อง

2. วิธีการแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาบาลีสันสกฤตในภาษาไทย

การแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาบาลีและสันสกฤตในภาษาไทย พบว่า สามารถ ทำได้โดยการใช้สื่อออนไลน์และการบูรณาการใช้วรรณคดี แอปพลิเคชัน และแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ ช่วยให้นิสิต ทบทวนและฝึกการอ่านและเขียนคำศัพท์ได้ทุกที่ทุกเวลา การใช้วรรณคดีพระพุทธศาสนาเป็นตัวอย่างจะช่วย ให้นิสิตเชื่อมโยงคำศัพท์กับบริบทจริง ทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การจัดให้มีกิจกรรมฝึก ปฏิบัติที่เน้นการวิเคราะห์และแยกแยะคำศัพท์ เช่น แบบฝึกหัดและกิจกรรมกลุ่ม การใช้เกมการเรียนรู้เพื่อ เสริมสร้างความรู้และทักษะ การฝึกอ่านและเขียนคำศัพท์อย่างสม่ำเสมอ และการใช้เทคโนโลยีช่วยในการ เรียนรู้ การสังเกตคำศัพท์ในชีวิตประจำวันและวรรณคดีจะช่วยพัฒนาทักษะการวิเคราะห์และจำแนกคำศัพท์ ภาษาบาลีและสันสกฤตอย่างมีประสิทธิภาพ

3. วิธีการวัดประเมินผลการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาบาลีสันสกฤตในภาษาไทย

การวัดประเมินผลการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาบาลีและสันสกฤตในภาษาไทย พบว่า สามารถ ทำได้โดยการปรับปรุงแบบทดสอบให้ครอบคลุมทุกระดับความรู้ ใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลาย จัดการ เรียนการสอนเสริมสำหรับนิสิตที่ไม่มีพื้นฐาน และปรับระดับความยากง่ายของข้อสอบ วิธีการเหล่านี้ช่วยลด ช่องว่างของคะแนนระหว่างนิสิตที่มีพื้นฐานแตกต่างกัน และเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของนิสิตทุกคน

4. ผลการศึกษาแนวทางการประยุกต์ใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดวัฏจักรการเรียนรู้และสเต็ม ศึกษา ร่วมกับเว็บแอปพลิเคชัน

แนวทางการนำกระบวนการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบการสอนตามแนวคิดวัฏจักรการเรียนรู้และสเต็ม ศึกษา มาใช้บูรณาการการสอน เพื่อส่งเสริมความสามารถการอ่านวรรณคดีพระพุทธศาสนาเชิงวิเคราะห์ พบว่า เป็นการฝึกให้นิสิตค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ผ่านการคิดวิเคราะห์และการลงมือปฏิบัติ จนสามารถแก้ปัญหาและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ แนวคิดนี้ช่วยให้นิสิตมีทักษะในการค้นคว้า คิดวิเคราะห์ และแก้ไขปัญหามีประสิทธิภาพ อีกทั้งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยี เช่น การใช้

เว็บแอปพลิเคชันเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ ช่วยให้นิสิตสามารถเข้าถึงข้อมูลและแหล่งเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา การใช้เทคโนโลยีทำให้การเรียนการสอนมีความยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับความต้องการของนิสิตได้ นอกจากนี้ การนำกระบวนการวิจัยการเรียนรู้และสติศึกษาเป็นการช่วยสร้างความสนใจ กระตุ้นแรงจูงใจ ส่งเสริมการสำรวจและค้นหาเนื้อหา อธิบายและแบ่งปันความเข้าใจ ขยายความรู้ และประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งทั้งหมดนี้ช่วยเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการสร้างสรรค์ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง ทำให้นิสิตสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง และสามารถเชื่อมโยงความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวัน

5. ผลการศึกษาแนวทางการบูรณาการสอนภาษาบาลีสันสกฤตโดยใช้วรรณคดีพระพุทธศาสนา

แนวทางการบูรณาการสอนภาษาบาลีสันสกฤตโดยใช้วรรณคดีพระพุทธศาสนาเรื่องมหาชาติ คำฉันท์ พบว่า เป็นแนวทางที่สำคัญและสอดคล้องกับการศึกษา ซึ่งวรรณคดีเรื่องนี้มีคำบาลีและสันสกฤตปะปนอยู่มาก ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจในบริบททางศาสนาและวัฒนธรรม นิสิตจะได้เรียนรู้คำศัพท์และความหมายในบริบทที่ชัดเจน ทำให้การวิเคราะห์เนื้อหาวรรณคดีเป็นไปอย่างลึกซึ้ง นอกจากนี้ยังพัฒนาทักษะทางภาษา ทั้งการอ่าน การเขียน และการแปล ฝึกการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหาผ่านการแปลและอธิบาย คำศัพท์ การเชื่อมโยงความรู้ระหว่างวิชาต่าง ๆ เช่น วรรณคดี ประวัติศาสตร์ และศาสนา ช่วยให้นิสิตเห็นภาพรวมของการเรียนรู้ นิสิตสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น บอกชื่อเพื่อนว่าเป็นภาษาบาลีหรือสันสกฤต และแต่งคำประพันธ์ในโอกาสต่าง ๆ การเรียนรู้คำศัพท์และวรรณคดียังช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการเชื่อมโยงข้อมูล การนำกระบวนการเหล่านี้มาใช้ในการเรียนการสอน ช่วยให้นิสิตสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและการทำงานในอนาคตได้

6. ผลการศึกษาแนวทางการสอนโดยใช้เว็บแอปพลิเคชัน

แนวทางการสอนโดยใช้เว็บแอปพลิเคชัน พบว่า สอดคล้องกับบริบทสังคมดิจิทัลในยุคดิจิทัล ซึ่งสังคมไทยได้วิวัฒนาการทางด้านเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในรูปแบบแอปพลิเคชันผ่านคอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต หรือสมาร์ทโฟนมาบูรณาการกับการสอนภาษาไทย ช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน และขยายขอบเขตการเรียนรู้ เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาและขยายศักยภาพของตนเอง รวมถึงทดลองสร้างสรรค์ผลงานใหม่ ๆ พัฒนาความคิดสร้างสรรค์และทักษะการแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในกระบวนการสอนภาษาไทยช่วยให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านความเข้าใจเนื้อหาและการประยุกต์ใช้ ทำให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวและเตรียมพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงในสังคมดิจิทัลได้อย่างมั่นใจ เว็บแอปพลิเคชันช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงเนื้อหาได้ตลอดเวลาและจัดการเวลาเรียนรู้ได้ตามสะดวก ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ผ่านการเข้าถึงแหล่งข้อมูลและเครื่องมือออนไลน์ต่าง ๆ การใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนยังเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เช่น การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การทำงานร่วมกัน และการสื่อสาร พร้อมกับพัฒนาทักษะดิจิทัลที่จำเป็นสำหรับชีวิตและการทำงานในยุคดิจิทัล

7. ผลการศึกษาแนวทางการวัดและประเมินผลการอ่านเชิงวิเคราะห์ ตามแนวคิดของบลูม

การนำหลักการวัดและประเมินผลการอ่านเชิงวิเคราะห์ตามแนวคิดของบลูม มาใช้วัดความสามารถ การอ่านวรรณคดีพระพุทธศาสนาเชิงวิเคราะห์ พบว่า มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับรูปแบบการสอนตาม แนวคิดวัฏจักรการเรียนรู้และสติศึกษา การประเมินผลที่หลากหลายช่วยลดช่องว่างของคะแนนระหว่างนิสิต ที่มีพื้นฐานแตกต่างกัน และพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 การประเมินผลตามแนวคิดของบลูมช่วยให้ การเรียนรู้มีความครอบคลุมและเป็นระบบ พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการประยุกต์ใช้ ความรู้ในสถานการณ์ต่าง ๆ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาบาลีและสันสกฤตในภาษาไทย สำหรับนิสิตครุศาสตรบัณฑิต สาขาการสอนภาษาไทย เป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากการเข้าใจ ภาษาบาลีและสันสกฤตเป็นพื้นฐานสำคัญ ในการศึกษาวรรณคดีพระพุทธศาสนา การที่นิสิตไม่สามารถ วิเคราะห์และจำแนกคำศัพท์ได้เกิดจากหลายปัจจัย เช่น นิสิตส่วนใหญ่ไม่มีพื้นฐานที่แข็งแรงในการศึกษาภาษา บาลีและสันสกฤต ซึ่งทำให้ยากในการวิเคราะห์และจำแนกคำศัพท์ การที่นิสิตไม่คุ้นเคยกับหลักการและ โครงสร้างของคำในภาษาทั้งสองเป็นอุปสรรคสำคัญในการเรียนรู้ สอดคล้องกับ จูติมา จันทะศิริ พร้อมคณะ (2563) กล่าวว่า เนื่องจากภาษาบาลีและสันสกฤตได้เข้ามาผสมผสานในภาษาไทยมากขึ้น คนไทยจึงคุ้นเคย กับคำเหล่านี้จนคิดว่าเป็นคำไทยแท้ ส่งผลให้คนไทยในปัจจุบันขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรากศัพท์ภาษา แยกแยะไม่ถูกว่าคำใดมาจากภาษาบาลีหรือสันสกฤต ประกอบกับปัจจุบันมีภาษาอื่นเข้ามาปะปนในภาษาไทย มากขึ้น ยิ่งทำให้ความรู้เกี่ยวกับภาษาบาลีและสันสกฤตของคนไทยลดน้อยลง อีกทั้ง ศิริภา จันทรเกื้อ พร้อม คณะ (2562) กล่าวว่า นักเรียนส่วนใหญ่ยังแยกแยะไม่ได้ว่า คำใดเป็นคำที่มาจากภาษาบาลี คำใดมาจากคำ ภาษาสันสกฤต เพราะนักเรียนจำกฎเกณฑ์การสังเกตคำภาษาบาลีและคำภาษาสันสกฤตไม่ได้ นอกจากนี้ เสาวลักษณ์ ทักษิณากุล (2559). ได้กล่าวถึงสภาพปัญหาไว้สอดคล้องกันว่า เยาวชนไทยได้รับอิทธิพลทาง ภาษาจากต่างชาติ ทำให้ไม่สามารถแยกแยะภาษาต่าง ๆ ที่ปะปนอยู่ในภาษาไทยได้ โดยเฉพาะภาษาบาลีและ ภาษาสันสกฤต ซึ่งเป็นภาษาที่เข้ามาผสมตั้งแต่ก่อนการตั้งถิ่นฐานของชนชาติไทย ดังนั้นการศึกษาสภาพ ปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาบาลีและสันสกฤตมีความสำคัญและจำเป็น เพื่อทราบถึงสถานการณ์ อุปสรรค และสาเหตุของปัญหาที่ทำให้การเรียนการสอนไม่บรรลุผลตามเป้าหมาย อีกทั้งยังช่วยในการหา แนวทางพัฒนาและแก้ไขการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ กระตุ้นให้เกิดความตระหนักถึงคุณค่าและ ความสำคัญของภาษาบาลีและสันสกฤต รวมถึงสร้างองค์ความรู้และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการส่งเสริม การเรียนรู้ภาษาบาลีและสันสกฤตอย่างเป็นระบบและยั่งยืน ซึ่งจะเป็นรากฐานสำคัญในการศึกษา พระพุทธศาสนาและภูมิปัญญาของชาติสืบไป

2. ผลการศึกษาการแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาบาลีและสันสกฤตสามารถทำได้หลากหลายวิธี ดังนี้ 1) การใช้สื่อออนไลน์และเทคโนโลยี เช่น แอปพลิเคชันและแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ ช่วยให้ผู้เรียนสามารถทบทวนและฝึกฝนการอ่านเขียนคำศัพท์ได้ทุกที่ทุกเวลา เพิ่มความสะดวกและยืดหยุ่นในการเรียนรู้ 2) การบูรณาการใช้วรรณคดีพระพุทธศาสนาเป็นตัวอย่างประกอบการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนเห็นการใช้คำศัพท์ในบริบทจริง เชื่อมโยงภาษา กับเนื้อหา ส่งผลให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากขึ้น 3) การจัดกิจกรรมฝึกปฏิบัติที่เน้นการวิเคราะห์และแยกแยะคำศัพท์ ผ่านแบบฝึกหัด กิจกรรมกลุ่ม และเกมการเรียนรู้ต่าง ๆ ช่วยเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและทักษะทางภาษา 4) การส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกอ่านและเขียนคำศัพท์อย่างสม่ำเสมอ รวมถึงการสังเกตคำศัพท์ในชีวิตประจำวันและในวรรณคดี จะช่วยพัฒนาทักษะการวิเคราะห์และจำแนกคำศัพท์ภาษาบาลีและสันสกฤตได้ดียิ่งขึ้น จากผลการการศึกษาแสดงให้เห็นว่าการผสมผสานวิธีการสอนที่หลากหลาย ทั้งการใช้เทคโนโลยี สื่อการเรียนรู้ กิจกรรมฝึกปฏิบัติ และการเชื่อมโยงกับบริบทจริง จะช่วยแก้ไขและพัฒนาการเรียนการสอนภาษาบาลีและสันสกฤตให้มีประสิทธิภาพ ตอบสนองต่อผู้เรียนยุคใหม่ได้อย่างเหมาะสม อย่างไรก็ตาม ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเพื่อค้นหาแนวทางใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

3. ผลการศึกษาการวัดประเมินผลการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาบาลีและสันสกฤตในภาษาไทยสามารถพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นได้ ดังนี้ 1) การปรับปรุงแบบทดสอบให้ครอบคลุมทุกระดับความรู้ ตั้งแต่พื้นฐานไปจนถึงขั้นสูง เพื่อให้สามารถวัดความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนได้อย่างรอบด้าน และสะท้อนผลการเรียนรู้ที่แท้จริง 2) การใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลาย นอกเหนือจากการสอบ เช่น การทำแบบฝึกหัด การนำเสนอผลงาน เพื่อให้ครอบคลุมทักษะการเรียนรู้ที่แตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน 3) การจัดการเรียนการสอนเสริมสำหรับผู้เรียนที่ไม่มีพื้นฐานหรือมีพื้นฐานน้อย เพื่อปรับระดับความรู้ให้ใกล้เคียงกับผู้เรียนคนอื่น ๆ ช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา 4) การปรับระดับความยากง่ายของข้อสอบให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน ไม่ยากหรือง่ายจนเกินไป เพื่อจูงใจให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นและสนใจในการทำข้อสอบมากขึ้น จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า การปรับปรุงวิธีการวัดประเมินผลให้มีความหลากหลาย ยืดหยุ่น และสอดคล้องกับระดับความรู้ของผู้เรียน จะช่วยลดช่องว่างของคะแนนระหว่างผู้เรียนที่มีพื้นฐานแตกต่างกัน ทำให้ผู้เรียนทุกคนมีโอกาสแสดงความสามารถได้อย่างเต็มที่ ส่งผลให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเพื่อพัฒนารูปแบบการวัดประเมินผลให้ทันสมัยและสอดคล้องกับบริบทการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงไปอยู่เสมอ

4. ผลการศึกษาแนวทางการประยุกต์ใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดวัฏจักรการเรียนรู้และสติศึกษาพบว่า การบูรณาการแนวคิดเหล่านี้ในการสอนช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกค้นคว้าและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์และการลงมือปฏิบัติ เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง นิสิตสามารถแก้ปัญหาและประยุกต์ใช้ความรู้ในชีวิตจริงได้ นอกจากนี้ การบูรณาการนี้ยังช่วยพัฒนาทักษะการค้นคว้า คิดวิเคราะห์ และแก้ปัญหา

อย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับ ปัทมา จงลือชา (2565) กล่าวว่า เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยให้นักเรียนได้สืบเสาะแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ผ่านการบูรณาการเนื้อหาข้ามสาขาวิชา และการลงมือปฏิบัติ ออกแบบ สร้างสรรค์ชิ้นงานหรือนวัตกรรม ถือเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ แนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อีกทั้ง วรางคณา ชังโต (2559) กล่าวว่า เป็นการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกนักเรียนคิดค้นวิธีการหาคำตอบ เพื่อให้นักเรียนสามารถตั้งคำถามในประเด็นที่สนใจ ศึกษาสืบค้นความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ซึ่งส่งผลให้นักเรียนสามารถตอบประเด็นที่สงสัยต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง มีทักษะการวิเคราะห์ เลือกสรรความรู้ที่ดีจากแหล่งเรียนรู้ที่น่าเชื่อถือ จนนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ที่คงทนด้วยตนเอง ดังนั้นจะเห็นได้ว่ากระบวนการวัฏจักรการเรียนรู้และสติศึกษาช่วยกระตุ้นความสนใจและสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ ส่งเสริมการสำรวจค้นหา อธิบาย และแบ่งปันความรู้ ขยายความเข้าใจ และประเมินผลการเรียนรู้ ทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และความคิดสร้างสรรค์ของนิสิตได้รับการเสริมสร้างผ่านการลงมือปฏิบัติ ทำให้นิสิตสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองและเชื่อมโยงความรู้ไปสู่การใช้งานในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผลการศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่าการนำแนวคิดวัฏจักรการเรียนรู้และสติศึกษามาใช้ในการสอน เป็นวิธีที่มีศักยภาพในการพัฒนานิสิตให้มีทักษะและความรู้ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง การเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการนี้ไม่เพียงแต่ช่วยให้นิสิตพัฒนาทักษะทางวิชาการ แต่ยังช่วยเสริมสร้างความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21

5. ผลการศึกษาแนวทางการบูรณาการสอนภาษาบาลีสันสกฤต โดยใช้วรรณคดีพระพุทธรูปศาสนาเรื่องมหาชาติคำฉันท์ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการสอน เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านวิเคราะห์คำศัพท์บาลีสันสกฤตได้ ดังนี้ 1) การใช้วรรณคดีที่มีคำศัพท์บาลีสันสกฤตปรากฏอยู่เป็นสื่อในการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้เห็นคำศัพท์ในบริบทการใช้งานจริง ช่วยสร้างความเข้าใจความหมายและที่มาของคำศัพท์ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น 2) ออกแบบกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกวิเคราะห์คำศัพท์บาลีสันสกฤตที่ปรากฏในวรรณคดี โดยให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าความหมาย ที่มา และวิเคราะห์โครงสร้างของคำศัพท์ เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการเชื่อมโยงความรู้ 3) ให้ผู้เรียนฝึกแปลความหมายของคำศัพท์บาลีสันสกฤตในวรรณคดี และอธิบายความหมายโดยเชื่อมโยงกับบริบททางวัฒนธรรมและศาสนา เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในเชิงลึก 4) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้คำศัพท์บาลีสันสกฤตที่เรียนรู้ เช่น การแต่งคำประพันธ์ การตั้งชื่อ เพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและสามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน 5) บูรณาการการสอนภาษาบาลีสันสกฤตเข้ากับการเรียนรู้ในวิชาอื่น ๆ เช่น วรรณคดี ประวัติศาสตร์ ศาสนา เพื่อให้ผู้เรียนเห็นความเชื่อมโยงของความรู้และเข้าใจภาพรวมของการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นการนำแนวทางเหล่านี้ไปใช้ในการสอน จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการอ่านวิเคราะห์คำศัพท์บาลีสันสกฤตอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความเข้าใจในความหมายและบริบทการใช้คำศัพท์

อย่างลึกซึ้ง รวมถึงสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในการเรียนรู้วิชาอื่น ๆ และในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสมต่อไป

6. ผลการศึกษาแนวทางการสอนโดยใช้เว็บแอปพลิเคชัน พบว่า การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในรูปแบบเว็บแอปพลิเคชันผ่านคอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต หรือสมาร์ทโฟนสอดคล้องกับบริบทสังคมดิจิทัลในยุคปัจจุบัน สังคมไทยได้วิวัฒนาการทางด้านเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง การบูรณาการเทคโนโลยีเหล่านี้กับการสอนภาษาไทยช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนและขยายขอบเขตการเรียนรู้ เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาและขยายศักยภาพของตนเอง รวมถึงทดลองสร้างสรรค์ผลงานใหม่ ๆ และพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และทักษะการแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในกระบวนการสอนภาษาไทยช่วยให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านความเข้าใจเนื้อหาและการประยุกต์ใช้ ทำให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวและเตรียมพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงในสังคมดิจิทัลได้อย่างมั่นใจ เว็บแอปพลิเคชันช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงเนื้อหาได้ตลอดเวลาและจัดการเวลาเรียนรู้ได้ตามสะดวก การเข้าถึงแหล่งข้อมูลและเครื่องมือออนไลน์ต่าง ๆ กระตุ้นให้ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง การใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนยังเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เช่น การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การทำงานร่วมกัน และการสื่อสาร พร้อมกับพัฒนาทักษะดิจิทัลที่จำเป็นสำหรับชีวิตและการทำงานในยุคดิจิทัล การบูรณาการเว็บแอปพลิเคชันในกระบวนการสอนภาษาไทยเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะและความรู้ของผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวและเตรียมพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงในสังคมดิจิทัล พร้อมทั้งเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ซึ่งทั้งหมดนี้จะช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและทันสมัยมากยิ่งขึ้น

7. ผลการศึกษาแนวทางการวัดและประเมินผลการอ่านเชิงวิเคราะห์ตามแนวคิดของบลูมพบว่า การนำหลักการวัดและประเมินผลการอ่านเชิงวิเคราะห์ตามแนวคิดของบลูมมาใช้ในการวัดความสามารถการอ่านวรรณคดีพระพุทธรูปศาสนาเชิงวิเคราะห์มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับรูปแบบการสอนตามแนวคิดวัฏจักรการเรียนรู้และสติศึกษา การใช้การประเมินผลที่หลากหลายช่วยลดช่องว่างของคะแนนระหว่างนิสิตที่มีพื้นฐานแตกต่างกัน นอกจากนี้ยังช่วยพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เช่น การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์ต่าง ๆ แนวคิดของบลูมครอบคลุมทักษะการคิดในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการอ่านเชิงวิเคราะห์ที่ต้องใช้ทักษะการคิดในหลายระดับ การประเมินผลที่หลากหลาย เช่น การทดสอบ การทำโครงงาน การนำเสนอ และการอภิปราย ช่วยให้นิสิตที่มีความถนัดแตกต่างกันสามารถแสดงความสามารถได้อย่างเต็มที่ ลดความเหลื่อมล้ำของคะแนนที่เกิดจากการวัดด้วยวิธีใดวิธีหนึ่งเพียงอย่างเดียว การประเมินผลในขั้นสูง เช่น การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า สอดคล้องกับเป้าหมายของสติศึกษาที่เน้นพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง การแก้ปัญหา และการสร้างสรรค์นวัตกรรม การวัดและประเมินผลในระดับเหล่านี้จึงช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่

21 แนวคิดของบลูมช่วยให้การวัดและประเมินผลเป็นระบบและมีความต่อเนื่อง ตั้งแต่การประเมินความรู้พื้นฐานไปจนถึงการประเมินความสามารถในการประยุกต์ใช้และการสร้างสรรค์ ทำให้สามารถติดตามพัฒนาการของผู้เรียนได้อย่างครอบคลุม และวางแผนพัฒนาการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม การประเมินผลตามแนวคิดของบลูมสามารถนำไปใช้ได้กับการเรียนรู้ในวัฏจักรต่าง ๆ ของการเรียนรู้ ทั้งขั้นสำรวจและค้นหา ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป ขั้นขยายความรู้ และขั้นประเมินผล ช่วยให้การวัดและประเมินผลสอดคล้องและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ในทุกขั้นตอน ดังนั้น การนำแนวคิดของบลูมมาใช้ในการวัดและประเมินผล การอ่านเชิงวิเคราะห์ จึงมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับรูปแบบการสอนตามแนวคิดวัฏจักรการเรียนรู้และสติมศึกษา ช่วยให้การประเมินผลมีความครอบคลุม เป็นระบบ ลดความเหลื่อมล้ำ และส่งเสริมการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. ควรมีการจัดหลักสูตรเสริมที่เน้นการเรียนรู้เชิงโครงสร้างของภาษา รวมถึงการใช้แบบฝึกหัดที่มีการทบทวนและฝึกฝนการเขียนคำศัพท์อย่างต่อเนื่อง การใช้เว็บแอปพลิเคชันในการจัดทำบทเรียนออนไลน์ที่มีเนื้อหาเชิงโครงสร้างและกิจกรรมการฝึกปฏิบัติจะช่วยเสริมสร้างทักษะพื้นฐานให้นิสิตได้
2. การใช้เทคโนโลยีและแอปพลิเคชันในการเรียนการสอนสามารถทำให้นิสิตเข้าถึงเนื้อหาได้ทุกที่ทุกเวลา และสามารถทบทวนเนื้อหาได้ตามความสะดวกของตนเอง จะช่วยให้นิสิตมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และพัฒนาทักษะการอ่านและการวิเคราะห์วรรณคดีพระพุทธศาสนาเชิงลึกได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. การประยุกต์ใช้แนวคิดวัฏจักรการเรียนรู้และสติมศึกษาในการจัดการเรียนการสอนจะช่วยส่งเสริมให้นิสิตพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการค้นคว้า การทำโครงการ การแก้ปัญหา และการประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์จริง

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรกำหนดนโยบายการพัฒนาหลักสูตรเสริมที่เน้นการสอนพื้นฐานของภาษาบาลีและสันสกฤต รวมถึงการสอนหลักการและโครงสร้างของคำศัพท์ การฝึกฝนการอ่านและการเขียนคำศัพท์อย่างต่อเนื่อง รวมถึงการใช้แบบฝึกหัดออนไลน์และแอปพลิเคชันเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในภาษาให้แก่นิสิต
2. ควรสนับสนุนการพัฒนาและใช้งานเว็บแอปพลิเคชันในการจัดการเรียนการสอนภาษาบาลีและสันสกฤต โดยแอปพลิเคชันควรมีเนื้อหาการสอนที่หลากหลาย เช่น วิดีโอ บทความ แบบทดสอบ และกิจกรรมเชิงปฏิบัติ เพื่อให้นิสิตสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา และสามารถทบทวนเนื้อหาได้ตามความสะดวก นอกจากนี้ ควรมีการจัดทำฐานข้อมูลออนไลน์ที่รวบรวมวรรณคดีพระพุทธศาสนาและเนื้อหาภาษาบาลีและสันสกฤตเพื่อให้นิสิตเข้าถึงได้ง่าย

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. พัฒนาหรือจัดหาแอปพลิเคชันการเรียนรู้เชิงโต้ตอบที่ครอบคลุมเนื้อหาภาษาบาลีและสันสกฤต รวมถึงแบบฝึกหัดและกิจกรรมที่เน้นการอ่านและการเขียนคำศัพท์ นิสิตสามารถใช้แอปพลิเคชันนี้ในการฝึกฝนทักษะการอ่านวรรณคดีพระพุทธศาสนาเชิงวิเคราะห์
2. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริงในห้องเรียน โดยใช้แนวคิดวัฏจักรการเรียนรู้และเสริมศึกษา เช่น การทำโครงการกลุ่มที่นิสิตต้องค้นคว้าและวิเคราะห์วรรณคดีพระพุทธศาสนา โดยใช้ข้อมูลจากแอปพลิเคชันและแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ กิจกรรมควรรวมถึงการนำเสนอผลงาน การอภิปรายกลุ่ม และการสรุปประเด็นสำคัญ
3. ควรจัดการเรียนการสอนที่เน้นการปฏิบัติ เช่น การฝึกการแปล การอ่านและการวิเคราะห์วรรณคดี ในบริบทต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้เชิงลึกและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- จิตติมา จันทะศิริ, จุฑารัตน์ เกตุปาน และทรงภพ ขุนมธูรส. (2563). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับ นิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในเขตภาคเหนือ เรื่อง คำยืมภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตในภาษาไทย โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ทิตนา แคมณี. (2566). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 26). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปัทมา จงลือชา. (2565). *การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการออกแบบ 6E (The 6E Learning by Design) ตามแนวคิด สตีม (STEAM EDUCATION)*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มัลลิกา มาภา. (2559). *ภาษาต่างประเทศในภาษาไทย*. อุดรธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- วรางคณา ชังโต. (2559). *ผลของการใช้รูปแบบการสอน 7E ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. ปริญญาานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วัลยา ช้างขวัญยืน และคณะ. (2553). *บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 2 : คำการสร้างคำและการยืมคำ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). สถาบันภาษาไทยสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

- วุฒิกัทร หนุຍอด และวิชริณี สวัสดิ์. (2565). การพัฒนาระบบขอใช้โปรแกรมและอุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ กรณีศึกษารูปแบบการทำงานของบริษัทเอกชน. วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี. 18, (3), 22-33
- ศิริภา จันทรเกื้อ, วิภาวรรณ ศรีใหม่, และโนรธัยนา มะยิ. (2562). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะเรื่องการสังเกตคำภาษาบาลีและคำภาษาสันสกฤตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพะตงประธานศรีวิวัฒน์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. การประชุมหาตใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ. 10, 1134-1145.
- สุคนธ์ สินธพานนท์. (2553). นวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้น ส่วนจำกัด 9119 เทคนิคพรินติ้ง.
- เสาวลักษณ์ ทักษิณากุล. (2559). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่อง คำภาษาบาลีและสันสกฤตในภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อประสม. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อภิชาญ ปานเจริญ. (2563). บาลีสันสกฤตในภาษาไทย. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.